● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

● KULTURNI DOM ŠPANSKI BORCI

Kako danes in kako jutri?

S sprejetjem sklepa o gradnji doma občanov, ki ga je sprejela skupščina občine Ljubljana Moste-Polje oktobra leta 1977, se je pričela uresničevati dolgoletna želja delovnih ljudi in občanov naše občine, da bi zgradili prepotrebni družbeni objekt za kulturno in družbenopolitično življenje v naši občini.

Zaradi objektivnih težav je bil dom zgrajen in odprt šele leta 1981, ko smo z veličastnim zborovanjem Ljubljančani praznovali dan borca. S tem dnem so se prektično odprla vrata oziroma možnosti za široko kutlurno in družbenopolitično življenje v občini. V obdobju od odprtja pa do sprejema sklepa občinske skupščine, da se ustanovi delovna organizacija kulturni dom Španski borci je z domom upravljala skupnost za razvoj družbenega standarda oziroma znotraj izvršnega odbora skupnosti zadolžena delovna skupina, ki je v tem obdobju z vso odgovornostjo skupaj z že zaposlenimi delavci vodila celotno poslovno, pa tudi programsko politiko doma. V tem obdobju se je aktivnost praktično odvijala in širila iz dneva v dan, to pa je bila hkrati tudi največja potrditev postavljenih zahtev po gradnji tega objekta.

V kulturnem domu imajo poleg uprave doma prostore še knjižnica Jožeta Mazovca, Zveza kulturnih organizacij občine Ljubljana Moste-Polje ter krajevni skupnosti Moste in Selo, ki s svojimi aktivnostmi praktično vsakodnevno dopolnjujejo program dela in življenja v domu. Dejstvo, da je bilo leta 1983 v kulturnem domu prek 300 zasedenih terminov, da je bila v knjižnici Jožeta Mazovca poleg njene redne dejavnosti še vrsta drugih prireditev (razstave, literarni večeri itd.), da so tekle aktivnosti tako prek vseh KS Selo in Moste kakor tudi ZKO Lj. Moste-Polje in ocena, da je prestopilo prag kulturnega doma skoraj 150.000 obiskovalcev, nas ohrabruje, obenem pa obvezuje, da se v letu 1985 še bolje organiziramo ter programsko dopolnimo tako, da bi v povezavi z drugimi nosilci kulturnih prireditev v občini in v mestu Ljubljani resnično ponudili delovnim ljudem in občanom tisto, kar želijo, kulturnim ustvarjalcem pa možnost predstavitve svojih stvaritev. Iz slednjega izhaja, da se moramo v prihodnje še tesneje povezati s kulturnimi animatorji v ozdih in KS, že pripravljene programske usmeritve pa znotraj skupščine občinske kulturne skupnosti dogovoriti tako, da bodo resnični odraz potreb in zahtev okolja, v katerem dom stoji, a tudi širnega prostora. Seveda pa so in morajo biti programske usmeritve odraz tehničnih in kadrovskih možnosti, ki jih je kulturni dom kot ustanova v sedanjem trenutku sposoben nuditi, obenem pa moramo skupaj stremeti za tem, da dom tehnično opremimo do tiste meje minimalnih standardov, ko bodo zagotavljali možnost pestrejše in celovitejše ponudbe.

Vse te naloge bodo zahtevale maksimalno angažiranje vseh že zaposlenih delavcev v domu, z dobro organiziranostjo in najnujnejšimi kadrovskimi dopolnitvami, ki morajo biti opravljene na osnovi organizacijske sheme in terminskega plana, ter z dopolnilnim izobraževanjem že zaposlenega kadra pa bi v letu 1985 ustvarili možnosti za normalno delovanje in poslovanje doma.

Na osnovi programskih usmeritev, sprejetih na seji sveta doma in seji občinske kulturne skupnosti je dom v fazi oblikovanja konkretnega programa, ki mora biti izdelan še ta mesec in vas bomo, dragi bralci, o programu za leto 1985 seznanili v naslednji številki Naše skupnosti.

● IZ ŠOLSKIH KLOPI

● PO SEDMIH LETIH DELOVANJA

Kriza aktiva mladih dopisnikov

Že sedmo leto se mladi dopisniki sestajamo na sejah aktiva. Od 10 sej pa smo jih imeli letos le pet zaradi bolezni našega mentorja. Letos smo se sestajali v stavbi družbenopolitičnih organizacij, Ob Ljubljanici 42, in sicer vsako drugo sredo v mesecu.

Od vabljenih mentorjev šolskih glasil, občinske ZPM, ZZB NOV in mladih dopisnikov so se sej udeleževali — poleg našega mentorja — le slednji, in še ti podpovprečno. 4. seja je bila izjema, saj se je je udeležil tudi novi urednik Nsk. Slavko Gerlica, ki nam je predstavil malce spremenjeno zasnovo občinskega časopisa in pojasnil spremembe. Na petih sejah smo konstituirali vodstvo aktiva, sprejeli predlog letošnjega programa, se pogovorili o stabilizacijskih prizadevanjih, poročali smo s 15. srečanja pionirjev v Škofji Loki in predelali gradivo o 25. maju. Za boljše počitniško razpoloženje smo se skušali odrezati z zanimivo točko (duhovit počitniški spis), ki pa ni dosegla svojega namena.

Ob koncu 7. letnika smo ugotovili, da se zanimanje za naš aktiv občutno manjša in drugo leto se bomo morali odločati o nadaljnjem obstoju in delovanju aktiva.

KARMEN OGULIN
6. b OŠ J. Moškriča

● PREBERI ● PREBERI ● PREBERI ●

● Proizvajalci se predstavljajo

V štepanjskem E centru je bilo v četrtek 16. avgusta zelo živahno. Emonina akcija pod geslom »Proizvajalci se predstavljajo« je bila že tretja v Ljubljani. Ponujali so svoje blago 30—40 % ceneje kot v »navadnih« dneh. Med izdelki, ki so bili en dan (natančneje do 22. ure, kolikor je bil odprt E center) cenejši, so bili tudi svinjsko meso, testenine, sokovi, vino in pivo.

Kupci smo to potezo prisrčno pozdravili, saj vemo, da kupna moč pada in da so med nami krajani, ki že komaj preživijo od meseca do meseca.

Upajmo, da ta ugodnost ni bila zadnja.

VILI KLEMENC

● S staro osebno izkaznico le še do 12. oktobra

Po 12. oktobru stare osebne izkaznice ne bodo več pravno veljavne in se bodo za njihove lastnike pričele težave na vsakem koraku. Občani, ki so zamenjavo osebnih izkaznic v svoji krajevni skupnosti zamudili, morajo te zamenjati na Mačkovi. Trenutno morajo občani čakati na zamenjavo osebne izkaznice 12 dni. Dnevno se v uradu mestnega sekretariata za notranje zadeve oglaša od 170 do 180 občanov. V avgustu so tam zamenjali kar 3.338 osebnih izkaznic. Vse kaže, da bo zamudnikov le malo.

● Za 30 odstotkov dražje stanarine

Nekateri stanovalci v družbenih stanovanjih so komplete položnic za september, oktober, november in december že prejeli, nekateri pa jih bodo prejeli te dni. Napovedi o povišani stanarini so obveljale: s prvim septembrom je stanarina za 30 % dražja. Sklep o tem so sprejele samoupravne stanovanjske skupnosti ljubljanskih občin že v juniju.

● Padla sta največja ljubljanska hrasta

Med neurjem v avgustu se je nad »Švicarijo« v Tivoliju zrušil največji ljubljanski hrast. Vzrok so bila slaba tla s preveč moče, zaradi česar so morali v zadnjih letih podreti precej starih dreves v Tivoliju, to zimo pa tudi položiti v parku novo kanalizacijo in osuševalno omrežje.

Po oceni je bil hrast star 300 do 350 let, imel je 137 cm premera in okrog 16 prostorninskih metrov lesa. Strokovnjaki iz Rasta pravijo, da ga je podrl sunek vetra ali voda, ki se je med hudim nalivom zlila na mogočno krošnjo. Zdravega lesa je bilo pod lubjem komaj za dva prsta.

Zaradi pogoltnosti pa je padel še bolj košat hrast v Brodu. Lastnik — medenski gostilničar — se je polakomnil denarja za hrastovino in drevo na hitro podrl, čeprav je dobro vedel, da je zaščiteno z zakonom.

Najdebelejši drevesi v ljubljanskih parkovnih gozdovih sta sedaj hrast nad tivolsko vrtnarijo in bukev nad športno dvorano Tivoli.

Komunalne novice št. 27

KNJIŽNICA JOŽETA MAZOVCA

Tudi vojaška literatura

Strategija našega ljudskega odpora proti morebitnemu agresorju temelji med drugim na sposobnosti organiziranega odpora najširših plasti naše družbe. Zato je poznavanje vojaških veščin v neki meri dolžnost nas vseh, še posebno seveda rezervnih vojaških stareših in organizatorjev aktivnosti na področju SLO in DS (članov komitejev, vodstev DPO in drugih).

Prav to pa je vodilo ZRVS naše občine k temu, da svojo vojaško literaturo izroči knjižnici Jožeta Mazovca v domu Španski borci. Tako je vojaška literatura postala lažje dostopna ne samo članom ZRVS, marveč tudi vsem občanom.

Člani ZRVS si knjige lahko izposojajo brezplačno s predložitvijo članske izkaznice ZRVS, vsi drugi pa z vpisom v knjižnico.

Nekaj polic strokovnih vojaških knjig, dosegljivih javnosti, sicer še ne pomeni podružbljanja SLO in DS, je pa korak k oblikovanju našega vsakdanjika glede na zahteve o pripravljenosti na sicer nezaželen, a možen »izjemen jutri« — seveda, če knjige ne bodo obležale na policah.

ZVONE ŠTRUKELJ

● Razstava akvarelov

V knjižnici Jožeta Mazovca v Novih Fužinah razstavlja akvarele slikar Janko Korošec; član likovne skupine DOLIK na Jesenicah in njen soustanovitelj.

Arhitekturna motivika Janka Korošca ima nemalokrat dokumentaren značaj. Zato lahko slikarja uvrstimo med tiste likovnike, ki vsaj v sliki želijo ohraniti delček naše ogrožene kulturne dediščine. Ta ugotovitev pomena likovnih prizadevanj Janka Korošca ne zmanjšuje, temveč občutno stopnjuje.

Letni čas, ki slikarja neustavljivo privlači, je jesen. Že samo število jesenskih motivov na razstavi potrjuje našo ugotovitev. Predstavljeni akvareli in olja so napolnjeni z bogastvom barv. Barve dreves odsevajo v vodi, zrak je napolnjen s hlapi reke, obzorje se koplje v sončni luči. V sliki občutimo nekaj tistega razpoloženja, ki ga srečamo v delih slikarjev romantičnega obdobja.

Razstava bo odprta do 5. oktobra.

● Piknik za oskrbovance doma starejših občanov

Na toplem popoldanskem, vendar že jesensko sijočem soncu, v zavetju stavb, se je v začetku prejšnjega tedna zbralo domala vseh 220 oskrbovancev doma za starejše občane v Štepanjskem naselju. Manjkali so le tisti, ki se zaradi zdravja prireditve niso mogli udeležiti. Kljub denarnim zadregam, ki se jim ne morejo izogniti tudi te ustanove, so v domu podobno kot lani tudi letos pripravili piknik. Poleg jedače in pijače, brez katere ni zabave te vrste, so popoldne popestrili še s srečelovom, družabnimi igrami, skupina deklet iz sosednjih blokov je zaplesala nekaj ritmičnih plesov, ubrano je zapel tudi njihov pevski zborček, najživahnejši pa so se zavrteli v ritmu poskočnih zvokov. Počutje vseh na tem pikniku je dobro opisal 82-letni Anton Štrubelj: »To je sprememba v našem vsakodnevnem življenju. Tukaj se razveselimo, pogovorimo, smo dobre volje. Prav dobre volje pa smo najbolj potrebni.«

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

V SPOMIN

Jožetu Kopaču-Tomu v slovo

Pretresljiva tragedija je pretrgala nit življenja Jožetu Kopaču, krajanu KS Zadobrova-Sneberje. Tako smo prerano izgubili zvestega tovariša, prisrčnega znanca in prijatelja, predvsem pa dobrega in hrabrega borca, udeleženca narodnoosvobodilne vojne in nosilca Partizanske spomenice 1941.

Jože se je rodil leta 1920 v proletarskih Mostah v skromni delavski družini, ki se je s trdim delom in v nenehnem boju za kos kruha, pred vojno prebijala skozi življenje. Oče in mati sta se morala seliti iz kraja v kraj — kjer sta pač našla zaposlitev — da bi preživljala svojo družino.

V takih razmerah se je Jože učil, uspešno končal osnovno šolo in se izučil za ključavničarja. Še zelo mlad, neutrjen in neizkušen je že moral poprijeti za težko delo v Kemični tovarni. Težave, ki so pestile mladega fantiča, ga niso spravljale v obup, temveč so — nasprotno — zbujale v njem uporniški duh, mu pomagale spoznavati krivičnost tedanjih družbenih odnosov in ga usmerjale k borbenim idejam delavskega razreda. Med naprednimi delavci v Kemični tovarni v Mostah in v bližnji Zeleni jami so se zbirali mladi napredni mladinci in mednje je vodila pot, med njimi se je razvil revolucionarni značaj tudi Jožeta Kopača.

Ob napadu agresorjev na Jugoslavijo se je njegov odporniški duh še bolj okrepil in že 1941. leta se je vključil v odporniško gibanje v tovarni ter na terenu Zelena jama in Moste. Bil je odločen in neustrašen aktivist OF in bil kmalu sprejet v SKOJ. Sodeloval in samostojno je izvrševal mnoge nevarne in odgovorne naloge za OF.

Dne 8. februarja 1942 pa je Jože stopil v partizanske vrste — najprej v Dolomitski odred, nato v V. grupo odredov in kasneje v brigado Toneta Tomšiča, nakar je bil premeščen h glavnemu štabu NOV in POS ter kasneje k predsedstvu IO v zaščitnih enotah. Kot odličen in zanesljiv borec je bil večkrat izbran za spremstvo članov OF; spremljal je tudi tovariša Edvarda Kardelja na II. zasedanju AVNOJ v Jajce, bil je v spremstvu Ivana Mačka, Mihe Marinka in drugih.

Jože, ki je v partizanih dobil ilegalno ime Tomo, je bil med NOB sprejet v KP in opravljal dolžnosti komisarja zaščitne čete in četnega sekretarja PO. Znano je, da je bila med NOB služba varnostnikov, tovariše na zasednja v Bihać, Drvar, Jajce in drugam ter jih varno in zanesljivo pripeljati na cilj, po delno osvobojenem in večkrat zasedenem ozemlju, se na poti izogibati mnogih nemških, italijanskih in belogardističnih postojank ter se nemalokrat soprijeti s sovražnikovimi patrolami in zasedami, je terjalo od borca izreden napor. Tomo o takih nevarnih akcijah, ki jih je izvrševal, ni rad pripovedoval. Mnogo tega bo ostalo za vselej v pozabi. Vsekakor pa je jasno, da je Tomo vse te naloge izvrševal zanesljivo in z veliko mero odgovornosti. Bil je tudi dvakrat ranjen. Za svoje vestno opravljanje nalog je prejel več visokih odlikovanj.

Po osvoboditvi je Tomo opravljal razne dolžnosti in bil do upokojitve v službi pri sekretariatu za notarnje zadeve.

Za vse njegovo delo mu ostajamo globoko hvaležni, družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Slava Tomovemu spominu!

Jožetu Okretiču v slovo

Tiho je ugasnilo življenje spet enega od 530 še živečih borcev za severno mejo, enega tistih zavednih in skromnih sodelavcev našega narodnoosvobodilnega boja, kateremu je svoboda pomenila več kot življenje.

Rodil se je pred dvaindevetdesetimi leti v Kostanjevici na Krasu. Obrtno šolo je obiskoval v Gorici in se tam izučil za železničarja. Bil je vseskozi v vrstah naprednih ljudi in zaradi svojega političnega prepričanja je moral pogostokrat menjati delovno mesto. To je pokazal tudi kot borec za severno mejo. Pred drugo svetovno vojno je deloval v raznih naprednih organizacijah in društvih. Leta 1938 mu je umrla žena in mu zapustila štiri nepreskrbljene otroke. Sam jih je vzgajal v zavedne državljane.

Tako zavestno pripravljenega ga je doletela okupacija; prav tako njegovo družino. Takoj se je vključil v delo OF na terenu tedanje občine Polje. Kot uslužbenec na železniški postaji je imel možnost zbirati orožje in različen vojni material, katerega so odmetavali vojaki bivše jugoslovanske vojske. V to delo je vključil tudi svoje tri hčerke. Vse to so hranili v kleti za premog, kasneje pa predali partizanom. Omogočal je tudi prehode partizanov prek železniških tirov pri čuvajnici, kjer je takrat stanoval s svojo družino.

Njegovo delo in delo njegovih otrok pa ni ostalo prikrito fašistom. Otroci so odšli v partizane, njega pa so decembra 1942. leta zaprli. Iz ljubljanskih zaporov so ga odpeljali v zloglasno taborišče Gonars, kasneje pa v Peruggio. Po kapitulaciji Italije so ga Nemci poslali v koncentracijsko taborišče smrti Dachau, kjer je ostal do konca vojne. V NOB je izgubil tudi dve hčerki. Klenega borca za delavske pravice in svobodo pa nista strla niti okupator niti težko življenje v taboriščih.

Po osvoboditvi se je vrnil v svobodno domovino, v Polje. Spet je opravljal svoj poklic železničarja. Takoj se je vključil v obnovo in s svojim delom prispeval velik delež za uresničitev naših ciljev. Tudi po upokojitvi ni miroval. Iz Polja se je preselil v Moste. Ves čas je deloval v vseh akcijah družbenopolitičnih organizacij in v TVD Partizan, dokler so mu leta in zdravje dopuščala. Vse do kraja pa je ostal zvest balinarsko-športnemu klubu. Rad je imel ljudi, vedno se je z njimi pogovarjal z njemu značilno prisrčnostjo. Takega smo poznali in takega bomo ohranili v spominu.

Dragi Jože! Hvala ti za vse, kar si nam dal v svojem bogatem življenju kot borec za delavske pravice, borec za svobodo, iskren in plemenit človek ter dober in skrben družinski oče.

Mirno počivaj v svobodni slovenski zemlji, katero si dolga desetletja ljubil in se zanjo bojeval. Iskreno sožalje tvojim najdražjim.

KO ZB NOV Selo

● Žene in dekleta!

Vabimo vas, da se prijavite v naše tečaje pletenja, kvačkanja in vozlanja (makramée). V programu imamo tečaje za začetnike in nadaljevalne tečaje — za tiste, ki že delno obvladajo te veščine.

Prijavite se lahko v petek 28. septembra med 17. in 19. uro v bivših prostorih KS Moste, Zaloška 48.

Vabljeni!

Za društvo ljubiteljev ročnih del
Ljubljana-Moste
tajnica Joža Glas s. r.